

Schoolplan CVSO / IBBO 2021-2025

**Centrum voor Spirituele
Ontwikkeling**

**Ik Ben Bewust Onderwijs
Erkend onderwijs voor PO/VO**

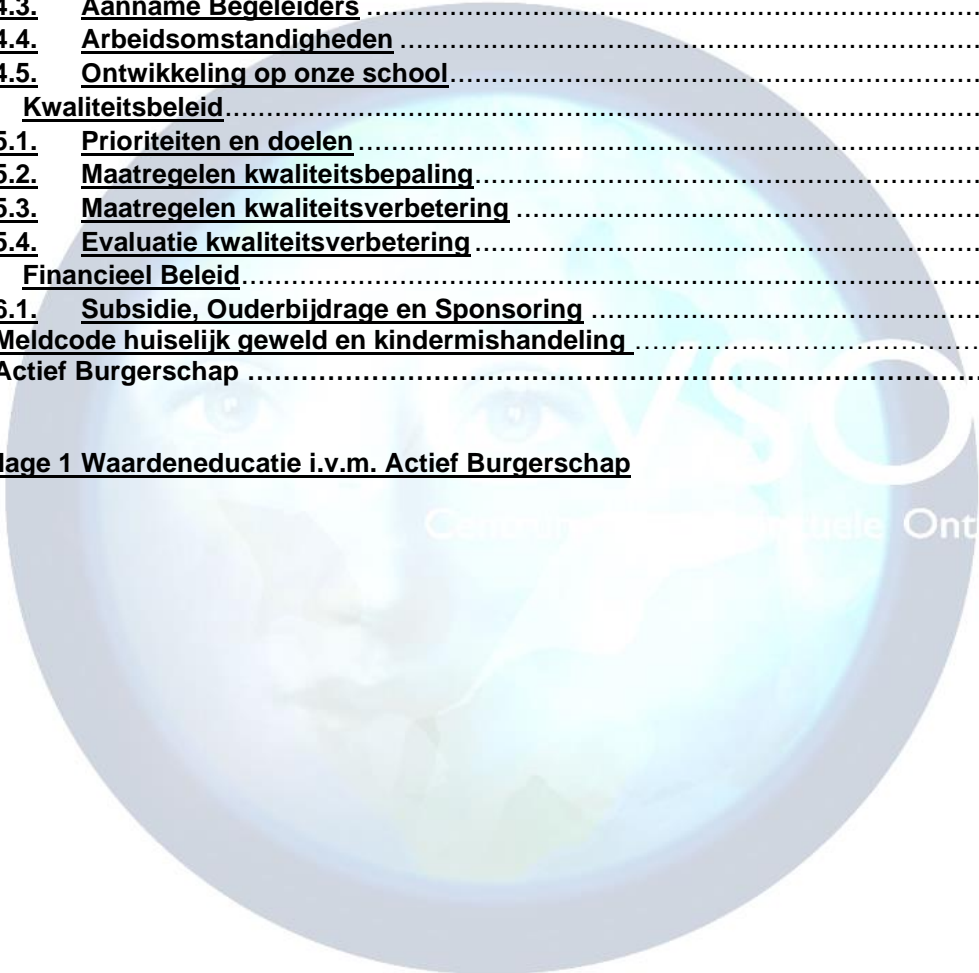
Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	3
1.1. Doelen van dit plan	3
1.2. Gerelateerde documenten	3
1.3. Evaluatie en verbetering van dit plan	3
2. CVSO	3
2.1. Wat is een spirituele school	3
2.2. Onze organisatie: CVSO	3
2.3. Regiofunctie	3
2.4. Overlegstructuur	3
2.4.1. Beleidsvoornemens	3
2.5. Professionele communicatie	3
2.6. Inspiratiebronnen	3
3. Onderwijskundig beleid	3
3.1. Missie	3
3.2. Visie	3
3.3. Leren op jouw manier	3
3.4. Ontwikkelingsgebieden	3
3.4.1. Bewegend spelen en (psycho)motoriek	3
3.4.2. Ambacht, handvaardigheid en techniek	3
3.4.3. Esthetiek en expressie	3
3.4.4. Emotionele, spirituele en sociale ontwikkeling	3
3.4.5. Cognitieve ontwikkeling	3
3.4.6. Metacognitie en reflectie	3
3.4.6. Spirituele ontwikkeling	3
3.4.7. Cultuur	3
3.4.8. Natuur	3
3.5. Begeleiders, Managementteam	3
3.5.1. Onderwijzende begeleiders	3
3.5.2. Managementteam (MT)	3
3.6. Ouders	3
3.7. Materialen en methodes	3
3.8. Zorg	3
3.9. Spectrovita	3

3.10	<u>Kerndoelen basisonderwijs</u>	4
4.	<u>Begeleidersbeleid</u>	4
4.1.	<u>Doelstellingen</u>	4
4.2.	<u>De begeleiders</u>	4
4.3.	<u>Aanname Begeleiders</u>	4
4.4.	<u>Arbeidsomstandigheden</u>	4
4.5.	<u>Ontwikkeling op onze school</u>	4
5.	<u>Kwaliteitsbeleid</u>	4
5.1.	<u>Prioriteiten en doelen</u>	4
5.2.	<u>Maatregelen kwaliteitsbepaling</u>	4
5.3.	<u>Maatregelen kwaliteitsverbetering</u>	4
5.4.	<u>Evaluatie kwaliteitsverbetering</u>	4
6.	<u>Financieel Beleid</u>	4
6.1.	<u>Subsidie, Ouderbijdrage en Sponsoring</u>	4
7.	<u>Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling</u>	3
8.	<u>Actief Burgerschap</u>	3

Bijlage 1 Waardeneducatie i.v.m. Actief Burgerschap

1. Inleiding

1.1. Doelen van dit plan

Het schoolplan is een beleidsdocument voor een onbepaalde periode

Doelen

- ❖ Het vaststellen van het onderwijskundig beleid, begeleidersbeleid, financieel beleid, materieel beleid, relationeel beleid en het beleid ten aanzien van de kwaliteitszorg, en van deze beleidsterreinen een samenhangend geheel maken
- ❖ Dit beleid zo vast te stellen dat het gebruikt kan worden voor schoolontwikkeling met formulering van eigen beleidsvoornemens
- ❖ Voldoen aan de wettelijke verplichtingen te beschikken over een schoolplan
- ❖ Het waarborgen van een gemeenschappelijke visie vanuit een gedragen concept

De functie van het schoolplan

Het schoolplan is in eerste instantie een intern kwaliteitsinstrument om de school houvast te bieden bij de gemaakte beleidskeuzes en bij de verdere planning van de uitvoering van het beleid. We willen inzichtelijk maken op welke manier de school zich ontwikkelt en op welke wijze. Daar IBBO een onderwijsvorm is dat zich voortdurend ontwikkelt gezien vanuit de behoefte van de kinderen, zal het schoolplan bij ontwikkelingsveranderingen aangepast worden.

In tweede instantie dient het schoolplan om verantwoording af te leggen naar eigen bevoegd gezag, aan de inspectie van het onderwijs en aan de ouders.

1.2. Gerelateerde documenten

In het schoolplan wordt verwezen naar:

- ❖ De schoolgids van de school

1.3. Evaluatie en verbetering van dit plan

Elk jaar vindt aan het einde van het schooljaar een evaluatie plaats van de voornemens welke vermeld staan in het jaarplan van de school. Conclusies hieruit leiden tot nieuwe of gewijzigde beleidsvoornemens voor de komende jaren, naast nieuwe ontwikkelingen die moeten worden ingepast.

2. CVSO (Centrum voor Spiritueel Ontwikkeling)

IBBO (Ik Ben Bewust Onderwijs)

2.1. Wat is een spirituele school

IBBO is ontstaan uit zorg voor onze kinderen. Vanuit de Vrouwelijke Moederenergie is IBBO vanuit onvoorwaardelijke Liefde en Respect opgezet.

De kern van onze spirituele school is het bewustzijn dat een school op de eerste plaats een energetisch veilige plaats is waarin zowel kinderen als begeleiders de mogelijkheid hebben om bewust te zijn wie zij werkelijk zijn: individuele wezens met een eigenheid in bewustzijn, talenten, capaciteiten en een recht op hun persoonlijke ontwikkeling. Kinderen en begeleiders zijn zich bewust van hun eigen kwaliteiten, krachten en energieën waardoor ze zich veilig voelen. Veilig voelen is de belangrijkste voorwaarde voor een natuurlijke ontwikkeling als creatie voor zelfacceptatie en zelfwaardering.

Zelfacceptatie en zelfwaardering zijn de bakermat van zelfstandigheid.

Cognitieve vermogens en zelfontplooiing kunnen zich ontwikkelen in een omgeving waar bewustzijn heerst. Deze ontwikkeling is niet beperkt tot het zuiver cognitieve maar gaat uit van de eigen bewuste levensweg en een persoonlijk proces dat nauw verbonden is met de gemeenschap waarin we leven. Dat proces is gebaseerd op een bewustZIJNS benadering en zienswijze. Het bewust aangaan van het levensproces geeft vrijheid, innerlijke kracht, vertrouwen, onvoorwaardelijkheid, liefde, warmte, inzicht, passie en vreugde. Kenmerkend voor het Spirituele Schoolconcept is het scheppen van een basis voor bewustzijn waaruit het kind vanuit zijn passie en zelfstandigheid leeractiviteiten oppakt, waarbij het verbanden kan leggen naar de werkelijke maatschappij en zich kan ontwikkelen als een autonoom mens.

In het kort kan dit concept als volgt worden omschreven:

- ❖ De bewustwording van het kind staat centraal.
- ❖ Kinderen uiten hun passie en dragen medeverantwoordelijkheid voor hun eigen leer- en ontwikkelingsproces.
- ❖ Begeleiders werken mee aan de schepping van de basis en zijn medeverantwoordelijk voor hun eigen leer- en ontwikkelingsproces en dat van de kinderen.
- ❖ Ouders werken mee aan de schepping van de basis en zijn medeverantwoordelijk voor hun eigen leer- en ontwikkelingsproces en dat van hun kind(eren).

Voor meer achtergrondinformatie over ons denkkader verwijzen wij naar: www.ibbo.eu en Schoolgids

2.2. **Onze organisatie: CVSO**

Onze scholen zijn onderdeel van Het CVSO. De stichting is gevestigd in Geleen en biedt Spirituele Ontwikkeling. De stichting draagt zorg voor de samenwerking en dienstverlening tussen verschillende instanties, organisaties en scholen.

2.3. **Regiofunctie**

Het CVSO/IBBO heeft een regionale functie. Gezien haar bijzondere karakter zijn onze scholen toegankelijk voor alle kinderen in de leeftijd van 4 -18+ jaar en deze komen uit zowel de vestigingsgemeente als ook de omliggende gemeentes, de dorpen uit de omtrek en uit het naburige Duitsland en/of België. In meerdere regio's in Nederland.

Ondanks haar regionale en zelfs Euregionale karakter onderhoudt de IBBO een directe en hechte band met de gemeenschappen en wijken waarin de scholen zijn gevestigd en nemen zij deel aan het maatschappelijke gebeuren.

2.4. Overlegstructuur

2.4.1. Kringen

De Bestuurskring is samen met de Begeleiderskring eindverantwoordelijk voor de bewaking van het IBBO Schoolconcept en de financiën. De Bestuurskring streeft ernaar om zoveel mogelijk zaken binnen de IBBO scholen op een veilige manier te regelen.

Als de andere kringen binnen een redelijke termijn niet tot een besluit kunnen komen, zal de verantwoordelijkheid voor de beslissing bij de Bestuurskring komen te liggen.

De Begeleiderskring overlegt over de dagelijkse gang van zaken en is verantwoordelijk voor de veiligheid van de kinderen (zowel spirituele, fysieke als emotionele veiligheid). De Begeleiderskring vindt twee keer per maand plaats.

De Oudercontacten

Elke maand heeft IBBO-contactmomenten gecreëerd voor de ouders.

Drie keer per schooljaar is er een ouderkring.

Twee keer per schooljaar zijn er kind-oudergesprekken in de maanden november en april.

3 à 4 keer per jaar is er een deelname door ieder gezin aan de klusdagen.

Ouders krijgen ook de mogelijkheid zich op te geven voor de eventengroep.

2.4.2. Beleidsvoornemens

De organisatiestructuur zal voortdurend moeten worden aangepast aan een steeds grotere gemeenschap. Wij zullen daarom voortdurend alert zijn of de organisatiestructuur nog wel past bij de omvang van de school/scholen. Deze wordt zo nodig geprofessionaliseerd en bijgesteld. Deze ontwikkeling zal gedocumenteerd en gereflecteerd worden.

2.5. Professionele communicatie

Veilig voelen is op onze school voor zowel de kinderen als de begeleiders een essentieel gegeven. Kinderen voelen zich veilig als ze mogen zijn zoals ze zijn. Als hun behoeften gezien, gehoord en begrepen worden.

Communiceren gaat om de ander te begrijpen en zelf begrepen te worden.

Wij staan als school voor een bewuste, liefdevolle communicatie. Als begeleiders gebruiken wij als belangrijk aspect hiervan in onze communicatie naar elkaar en naar de kinderen toe in ik-boodschappen. Een ik-boodschap verwoordt het gedrag, de gevolgen van dat gedrag en jouw eigen behoefte. Door deze boodschappen wordt de communicatie helder en weet een kind wat de behoeften van de ander zijn. Bovendien veroordeelt de boodschap het kind niet omdat hij andere (eigen) behoeften heeft. Een ik-boodschap geeft geen oplossing, ze laat de verantwoordelijkheid voor het veranderen van het gedrag bij de ander.

Ook maken we gebruik van inlevend luisteren: je probeert de gedachten en gevoelens van de ander te begrijpen en geeft hem dan jouw interpretatie weer om te controleren of het klopt. Het nodigt uit om verder te gaan, om nog meer te zeggen en zijn gedachtegang af te maken. Door inlevend te luisteren kan de ander zijn gedachten en inzichten over zichzelf verder ontwikkelen zonder daarin onderbroken of gestuurd te worden. Door deze inzichten is hij op weg mogelijke problemen zelf op te lossen. Het probleem op zich wordt hierdoor een uitdaging. Wij hechten hier grote waarde aan omdat een bewuste communicatie bijdraagt aan het veilig voelen, wat weer resulteert in verkennen en vergroten van het nieuwe in de situatie. En het aan durven gaan van nieuwe dingen, activiteiten en relaties. Dan kan al je aandacht en energie daarvoor ingezet worden en kom je tot volle (eigen) ontwikkeling. Je ontwikkelt je niet als je de druk voelt van het beperken van je faalangst of van het jezelf staande proberen te houden (overleven) in de groep.

Kinderen kunnen zelf een kinderkring opzetten om hun meningen en gevoelens te uiten. Dit gebeurt onder begeleiding van een begeleider.

2.6. Inspiratiebronnen

Bij het maken van dit schoolplan hebben wij ons allereerst laten inspireren door:

- ❖ De visie van de Vrouwe van alle Universa, via Gentile Boijmans-Schellings

- ❖ De cursussen van Jean Freer
- ❖ De kinderen en begeleiders om ons heen.
- ❖ Literatuur; The seven sacred Flames (Aurelia Louise Jones); Het Licht zal je bevrijden (Norma Milanovich)

3. Onderwijskundig beleid

3.1 Missie

Onze school is een plek waar onze kinderen leren, spelen en leven.
Waar ze hun eigen tijd, manier en kleur kunnen kiezen.
Waar ze worden gezien en gehoord.
Waar ze Liefde en Respect voelen tot in iedere cel van hun lichaam
Waar wordt vertrouwd op hun vermogens.
Waar ze mogen stralen.
Waar ze zich veilig en verbonden voelen.
Omdat ze mogen zijn zoals ze zijn. (Gentile)

3.2. Visie

Ieder mens is uniek en heeft een eigen doel in dit leven. Dit doel wordt op eigen wijze bereikt, aangezien iedereen een individueel ontwikkelingsplan heeft, een eigen manier van leven en leren. Iedereen heeft die eigenschappen en vaardigheden om zijn leven vorm te geven op een manier die bij hem past. De ontdekkingsdrang en de verlangens van ieder mens zijn de richtingaanwijzers voor zijn eigen ontwikkeling. Wie de ruimte krijgt voor deze eigenheid zal zich ten volle kunnen ontplooiën. En het mooiste dat je kunt worden is jezelf door bewust te worden!

Ieder heeft de behoefte iets te betekenen, zin te geven aan zijn/ haar eigen leven, zinvol te zijn voor anderen. Als mens ben je verbonden met alles, met andere mensen en de wereld om je heen. En leren doe je samen, door relaties met elkaar

aan te gaan, verbinding te maken met jezelf en de ander. Als je verbinding maakt met je zelf en dat tot uitdrukking brengt, kom je als mens in balans, van binnen en van buiten. Zoals de bloesem in de lente een voorbode is van het fruit in de zomer, zo zijn wensen en verlangens van mensen een voorbode van hetgeen ze later kunnen realiseren.

Zoals fruitbomen over precies die kwaliteiten beschikken die ze in staat stellen de eigen fruitsoort te creëren, zo beschikken mensen over precies die kwaliteiten die ze nodig hebben om hun eigen wensen en verlangens, en dus hun eigen leven te kunnen realiseren. Het is de taak van onze school om kinderen een omgeving aan te bieden waarin ieders mogelijkheden en capaciteiten worden geprikkeld, zodat iedereen deze kan ontdekken, en zich hierin kan ontplooien.

De ontwikkeling als mens reikt verder dan het ontwikkelen van kennis. Taal, lees-, schrijf- en rekenvaardigheden zijn hulpmiddelen die we gebruiken om verder te komen, in relatie met anderen en de wereld om ons heen.

Mensen leren elke dag van hun bestaan. Een baby leert uit zichzelf om zich om te rollen, gericht naar iets te kijken, iets beet te pakken. En later leert het kind lopen en praten.

Dit alles gebeurt vanuit een wezenlijke nieuwsgierigheid, een innerlijke drang om de wereld te verkennen. En dit houdt niet op als we 4 jaar worden, de leeftijd waarop de meeste kinderen naar school gaan. Het leren kan gewoon op deze manier doorgaan, vanuit de aangeboren eigen nieuwsgierigheid.

Het realiseren van goed onderwijs kan in onze missie én visie alleen in teamverband. Onderlinge samenwerking en goede communicatie vinden we in onze school dan ook wezenlijk.

We creëren een situatie, waarbij kinderen en begeleiders:

- ❖ elkaar ondersteunen en zorgen voor een prikkelarme omgeving
- ❖ hulp kunnen geven en ontvangen
- ❖ vragen stellen en antwoorden krijgen
- ❖ echt betrokken zijn bij anderen
- ❖ open staan voor elkaar
- ❖ naar elkaar luisteren
- ❖ zich kwetsbaar durven op te stellen
- ❖ eerlijk zijn
- ❖ respect voor elkaar hebben en onvoorwaardelijke Liefde
- ❖ kunnen relativeren, reflecteren en evalueren
- ❖ met elkaar kunnen lachen

3.3. Leren op jouw manier

Ons uitgangspunt is dat nieuwsgierigheid, welbevinden en betrokkenheid voorwaarden zijn voor de ontwikkeling van het kind. Wanneer deze geheel of gedeeltelijk afwezig zijn, is een kind niet of onvoldoende in ontwikkeling. Begeleiders, ouders en kind zoeken dan gezamenlijk naar oplossingen om het welbevinden en/of de betrokkenheid te verhogen. Vanuit deze gedachte hebben kinderen veel mogelijkheden om zelf initiatieven te nemen en hun eigen leerproces te vormen.

Deze manier van gebruik maken van natuurlijke situaties vergt een zekere mate van 'ontspannen alertheid' van de begeleider. Die ontspannenheid uit zich onder andere in een besef dat het niet nodig is, en zelfs onwenselijk, om dwangmatig alle mogelijkheden van leermomenten aan te grijpen. De alertheid slaat er allereerst op, dat de begeleider er op let dat echt emotionerende, spannende of aangrijpende situaties voor de kinderen een aanvaardbare plaats, acceptatie, verband en 'zin' krijgen, en verder dat er, zo nodig of nuttig, naderhand op teruggekomen wordt.

Op die manier kunnen we, waar mogelijk, aansluiten bij het natuurlijke ontwikkelingsproces van ieder kind. We vatten dit begrip ruim op: we volgen de brede ontwikkeling van de kinderen. Dit betekent dat we volgen hoe kinderen zich ontwikkelen op de 'schoolse' onderdelen zoals die in de kerndoelen van het PO en VO onderwijs zijn beschreven, echter vooral op alle andere aspecten van het 'mensZIJN' in de ontwikkeling.

Wij vinden het belangrijk om de talenten van ieder kind te ontdekken, te benoemen en kinderen de kans te geven zich daarin te ontwikkelen. Om hieraan tegemoet te komen, is er een breed aanbod van activiteiten op het gebied van kunst, cultuur, natuur, muziek, sport en techniek in vreemde talen.

Daarnaast van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van ieder individu:

- ❖ We begeleiden elk kind in de ontwikkeling tot zijn bewustwording.
- ❖ Persoonlijkheidsontwikkeling wordt bij ons met hoofdletters geschreven. Hierbij is een goede communicatie en samenwerking tussen kind, ouders en school vanzelfsprekend van cruciaal belang.

3.4. Ontwikkelingsgebieden

Wij geven vorm aan de ontwikkeling van kinderen op de volgende gebieden:

- ❖ bewegend spelen, (psycho)motoriek
- ❖ ambacht, handvaardigheid, techniek, muziek en dans
- ❖ spirituele ontwikkeling
- ❖ expressie
- ❖ emotionele, sociale en morele ontwikkeling
- ❖ metacognitie en reflectie
- ❖ cultuur, kunstgeschiedenis
- ❖ Natuur

3.4.1 Bewegend spelen en (psycho)motoriek

Door de grote bewegingsvrijheid zal een kind op een van de scholen van het CVSO/IBBO meer bewegen dan een kind op een school waar het kind overwegend op zijn plaats zit. Doordat een kind op onze school zijn/haar eigen bewegingsimpuls kan volgen zal het een gezonde motorische ontwikkeling kunnen doormaken.

We maken gebruik van een sport-, speel- en yogalokaal, of een nabijgelegen sporthal, waar verschillende keren per week gesport en gespeeld wordt. Daarnaast stimuleren wij in het buitenspel de kinderen op zoek te gaan naar hun eigen bewegingsmogelijkheden. We besteden veel aandacht aan bewegingsonderwijs en geven initiatieven tot zinvol bewegen.

3.4.2. Ambacht, handvaardigheid en techniek

Deze activiteiten verbinden het kind op een handelende en ervaringsgerichte wijze met gebruiksvoorwerpen die we in de samenleving tegenkomen. Het 'zelf dingen kunnen maken en repareren' kan de kind zelfvertrouwen geven op het gebied van de autonomie. We bieden deze activiteiten aan op een basis die afgestemd is op de mogelijkheden van de groep en het individu.

Door middel van training en aanleren van de juiste werkhouding en werktechnieken bevorderen we de arbeidscompetentie van het kind.

3.4.3 Esthetiek en expressie

We vinden het van groot belang dat kinderen de gelegenheid hebben zich op alle

expressieve gebieden te uiten en ook cognitief gerichte activiteiten expressief en esthetisch te kunnen benaderen en verwerken. We bekijken kunst en maken kunst, en leren veel zaken door te doen.

Kinderen leggen een eigen portfolio aan, en zorgen voor expositie en documentatie van hun werk.

Van belang zijn de volgende aandachtspunten:

- ❖ We plaatsen deze activiteiten in de normale gang van zaken van elke dag
- ❖ Onze school is een open, inspirerende en met zorg ingerichte omgeving vol sfeer en ruimte
- ❖ Kinderen kunnen in zelfstandigheid vormgeven aan het verlangen om hun werk te tonen en regelmatig te exposeren
- ❖ Kinderen krijgen het goede voorbeeld in het evalueren van het beeldende proces

3.4.4 Emotionele, sociale en spirituele ontwikkeling

We zijn ervan overtuigd dat ons voorbeeldgedrag één van de beginpunten is van de ontwikkeling tot een eerlijke, betrokken, creatieve persoonlijkheid. Het blijkt namelijk dat op het gebied van het morele handelen een puur cognitieve benadering wel kan leiden tot cognitieve resultaten, maar dat dit nog niet direct leidt tot een ontwikkeling op gedragsniveau. Dat wil zeggen dat een puur cognitieve benadering van de vraag 'hoe gaan wij met elkaar om?' in het algemeen niet tot een geïntegreerd en geïnternaliseerd resultaat leidt.

Hier geldt in hoge mate dat de aanwezigheid van een concrete context die aanspreekt (en dus aansluit op de eigen leefwereld van de kinderen) wezenlijk is. Een dergelijke context kan namelijk concreet, zelf ervaren materiaal leveren waarover kinderen en begeleiders kunnen spreken en reflecteren. Op die manier kunnen leermomenten ontstaan en leerervaringen worden opgedaan.

Een dergelijke concrete context kan zich op verschillende manieren natuurlijk voordoen, in een leeractiviteit, een samenwerking, een kringgesprek of in andere situaties, zoals het uitoefenen van verschillende sportactiviteiten in de natuur (wandelen, trekken, klimmen, watersporten, sleeën). Door deze belevenis pedagogische activiteiten kunnen grenzen en vermogens verkend en verlegd worden, waardoor blijvende, positieve gedragsveranderingen bewerkstelligd kunnen worden.

De doelen daarbij zijn persoonlijke doelen, die op de persoon worden afgestemd, zoals bijvoorbeeld: het overwinnen van faalangst, het omgaan met agressiviteit, het verhogen van het zelfbeeld, enz.

Deze zijn ook terug te vinden bij het hanteren van Waardeneducatie en de

Universele wetten.

Onze begeleiders zijn op de hoogte van de waarde van dit soort activiteiten en geven er op gezette tijden en ook spontaan er tussendoor, vorm aan. Hiervoor gebruiken wij onder andere onze materialen voor de sociaal-emotionele ontwikkeling, te vinden in paragraaf 3.7. (Materialen en methodes).

3.4.5 Cognitieve ontwikkeling

Wij geven kinderen de mogelijkheid om hun eigen leerervaringen te plannen en mede vorm te geven. We zorgen voor een gevarieerd aanbod van activiteiten en materialen, waarin we leergebieden in samenhang aan de orde laten komen.

De kinderen en begeleiders ontwikkelen thematische onderwerpen, waarbij alle aspecten aan bod komen. Dit kan spelenderwijs leren zijn of met instructiemateriaal, schriftelijk, mondeling, visueel, auditief, tactiel of anderszins expressief; één op één of in een groepje. Kinderen maken zelfstandig of indien nodig samen met de begeleider hun eigen dag en/of weekdoel, waarbij ze kiezen uit door eigen ideeën of door begeleiders aangeboden activiteiten.

In de praktijk zal dit cognitief leren zowel aan de hand van eigen onderzoek of aangeboden themaprojecten plaatsvinden. In de ruimte is naslagwerk op het gebied van taal/talen, lezen, schrijven, rekenen en wereldoriëntatie aanwezig. Het is ook de bedoeling dat de kinderen zelf gaan ontdekken en onderzoeken. Dit wordt dagelijks bijgehouden in het Logboek en geplaatst op Spectrovita. (Zie de leermiddelen in paragraaf 3.7, Materialen en methodes). Onze manier van werken is het streven naar het behalen van de kerndoelen in samenhang van vele vakken van P.O. en V.O., waarbij de volgorde van de te leren informatie niet voor ieder kind hetzelfde hoeft te zijn.

We gaan ervan uit dat een kind zich in zijn eigen ontwikkeling, tempo en interesses in de diverse ontwikkelingsgebieden optimaal zal ontplooien.

De begeleider, het kind en de ouders volgen het leerproces op de voet.

3.4.6 Metacognitie en reflectie

Deze twee worden in één adem genoemd, omdat reflecteren eigenlijk een voorwaarde voor het ontwikkelen van metacognitie is (al is reflectie, zoals al aangeduid is, ook van belang bij andere ontplooiingsprocessen). De ontwikkelende mens (d.w.z. ieder mens) heeft van nature een reflecterende aard en leert door experimenteren en dus ook door fouten te maken. Bij metacognitie gaat het om het ontwikkelen van bewuste kennis over hoe jij het aanpakt om iets te leren of te bereiken.

Die kennis kun je opbouwen door, zelfstandig in kleine of grotere groepen, te reflecteren op wat je doet, je af te vragen wat er goed ging en wat niet, wat je nu anders zou willen doen, en dat in de stijl van een 'open onderzoek' te. Reflecteren gebeurt door het digitale portfolio van het kind wekelijks te bespreken met de begeleider. Elke dag wordt er een reflectie geschreven in Spectrovita.

3.4.7 Spirituele ontwikkeling

In tegenstelling tot de eerder beschreven ontwikkelingsprocessen zijn hier 'mogelijkheden' tot ontwikkeling geformuleerd. Bewust, omdat de mogelijkheden tot spirituele ontplooiing van ieder mens zowel in leeftijdsfase als in samenhang met andere ontwikkelingsprocessen heel sterk verschillen.

Ons onderwijscentrum legt de nadruk op de ontwikkeling van het bewustzijn van elke kind en begeleider. Iedereen mag zijn ruimte hierin innemen en zijn voorkeuren uitspreken. We houden rekening met verschillen. De kinderen leren bij IBBO hoe ze het leven kunnen leven als mens op aarde.

Wij geven vorm aan spirituele ontwikkeling door:

- ❖ Waardeneducatie
- ❖ concentratieoefeningen
- ❖ openstaan voor ieders gevoelens, waarnemingen en ervaringen
- ❖ vormen van meditatie en yoga
- ❖ stilte
- ❖ muziek
- ❖ gelegenheid en belangstelling voor ieders verschillen en achtergrond
- ❖ Filosofie
- ❖ vieringen
- ❖ beleving van de natuur

3.4.8 Cultuur

Dit ontwikkelingsgebied sluit in de praktijk aan bij veel aspecten van de spirituele ontwikkeling. Kinderen brengen ervaringen en gewoontes in vanuit hun verschillende culturele achtergronden. Hun gezonde nieuwsgierigheid naar gebruiken uit andere culturen wordt beantwoord door het gezamenlijk vieren van traditionele feesten uit verschillende culturen.

3.4.9 Natuur

We zijn omgeven van de natuur en zijn deel ervan. De mens wordt niet alleen bepaald door erfelijkheid en levenservaringen. We werken aan het versterken van de eigen individualiteit, de geestelijke wezenskern van het kind in omgang met de natuur. Verwondering, ontdekken en onderzoeken in de natuur, energieën van bomen, omgang met dieren, moestuin, eigen planten,

3.5. Begeleiders, Managementteam

De rol van onze begeleiders is essentieel bij het bieden van de zorg aan de kind; de begeleiders conformeren zich aan de visie en werkwijze van het IBBO. Maandelijks volgen de initiatiefnemers van alle IBBO's een cursusdag 'Bewust naar Meesterschap' gegeven door Jean Freer.

3.5.1 Onderwijzende begeleiders

De onderwijsbegeleider dient bij uitstek de vaardigheden en competenties te bezitten – of zich eigen te maken- om kinderen goed te begeleiden. Juist de onderwijsbegeleider draagt binnen IBBO de verantwoordelijkheid voor de zorg van alle kinderen.

Door pedagogisch, didactisch, spiritueel te handelen, organiseert de onderwijsbegeleider voor alle kinderen een optimaal ontwikkelingsproces gedurende de hele periode.

De onderwijsbegeleider:

- ❖ is bereid tot innovatie.
- ❖ stelt zich "lerend" op vanuit een tweezijdige benadering; zelf willen leren in relatie met begeleiders en open staan om ervaringen en kennis te delen met begeleiders.
- ❖ is bereid om continu te reflecteren en zijn eigen handelen te evalueren zowel in de samenwerking met de kind als ook met begeleiders
- ❖ heeft een basis- (vak)kennis met betrekking tot de mogelijkheden om boeiend/passend/ onderwijs mede te realiseren.
- ❖ begeleidt en ondersteunt het kind, indien nodig, in het eigen leef - en leerproces.
- ❖ Houdt nauwkeurig het ontwikkelingsproces van het kind bij in Spectrovita

3.5.2 Managementteam (MT)

Het MT draagt zorg voor begeleiders en kinderen in nauwe samenwerking. Het MT verbindt en coördineert als waarnemer de begeleiders, kinderen, ouders en interne en externe instanties. Indien nodig zoals: onderwijs en jeugdzorg, Bureau VSV, voortgezet onderwijs, opleidingsinstituten, gezondheidscentra en spirituele centra. Het MT werkt samen met omwonenden.

Het voeren van intakegesprekken met en het aannemen van kinderen behoort tot de taken van het MT alsmede het voeren van gesprekken met en het aannemen van begeleiders.

3.6. Ouders

Ouders zijn voor ons belangrijke partners in het begeleiden en ondersteunen van het leerproces van het kind. Ouders kiezen onze school weloverwogen. We vragen van hen een grote mate van betrokkenheid, we geven elkaar feedback en leren

van en met elkaar. We zullen regelmatig een beroep doen op hun hulpvaardigheid. Ouders kunnen actief deelnemen aan de vormgeving van onze school door deel uit te maken van de evenementengroep.

De ouders staan achter ons schoolconcept en visie door het bijhouden en aanvullen van het digitale portfolio, in Spectrovita, van hun kind(eren) zodat we elkaar kunnen steunen in het optimaliseren van ontwikkelingsmogelijkheden voor 'onze' kinderen.

3.7. Materialen en methodes

Methodes worden in onze school niet als enige vormgeving van een leerproces gezien, maar bieden wel waar nodig ondersteuning. In ons onderwijs maken we onder andere gebruik van de volgende materialen en methodes in verschillende moderne vreemde (MVT) talen.

Vak	Middelen/ methodes
Rekenen	Natuurlijke materialen, natuurlijke manier van rekenen/ Levenskunst/ naslagwerk Pluspunt/ slimleren/junior Einstein
(Aanvankelijk) lezen	Vanuit het kind zijn/haar interesse wereld, alleen pas dan als het kind eraan toe is/naslagwerk Veilig leren lezen Zwijsen/ Ssula/bibliotheek

Voortgezet lezen

Nieuwsbegrip/
Scula/leesboeken/logboek

Schrijven

Op eigenwijze rekening houdend
dat het fysiek okay is

taal/ spelling

Zelf verhalen schrijven en van
daaruit minilesjes, indien nodig/
Taal actief/ Levenskunst/
slimlerin/juniorEinstein/logboek

wereldoriëntatie

Onderzoeksvragen/ thema's/
bibliotheek, internet, interview,
Wereldspel/ Levenskunst/logboek

sociaal-emotioneel-
spiritueel

Waardeneducatie / Universele
wetten

muziek

Vanuit het gevoel

dramatische
expressie

Vanuit het gevoel

Bewegings-
onderwijs

eigen inbreng/1 x per week
bewegingsonderwijs en 1x per
maand zwemmen/schaatsen

Engelse taal

Spreken met docent of native
speaker/juniorEinstein/slimlerin/
Levenskunst/ eigen methode
ontdekken/logboek

tekenen	Vanuit het gevoel/kunstgeschiedenis/ kunstreizen/tekenen als examenvak
handvaardigheid	Vanuit het gevoel
Burgerschap	<p>Waardeneducatie/Bezoeken van asielzoekerscentrum. Inzamelingsactie voor goede doelen, alle soorten beroepen leren kennen door mensen uit te nodigen/discussieren/Levenskunst/v aardigheden ontdekken en leren om samen te werken en de maatschappij te ondersteunen</p> <p>Maatschappelijk gerelateerde begeleiders (bv. vluchtelingen die integreren en zodoende Nederlands gaan leren)</p> <p>In de buurt senioren verzorgen</p>
thematisch werken	n.a.v. een onderzoeksvraag
Andere leervakken	Via eigen onderzoek komen verschillende vakken aan bod (vakoverstijgend), er worden vakken aangeboden via workshops, bij diepere interesse kan het kind ook werken uit methodes

IBBO streeft ernaar om de einddoelen te halen zoals vernoemd bij het Ministerie van OC&W voor het PO/VO.

Voor het PO geldt dat het kind via nieuwsgierigheid, onderzoek en ontdekken komt tot leren op allerlei vlakken. Rekenen en taal ontwikkelt zich vanuit het kind in eigen tempo en interesses. Deze ontwikkeling wordt bijgehouden in Spectrovita.

Het VO werkt met eigen methodes, door eigen onderzoek komen de kinderen in aanraking met verschillende leervakken door vooral praktische werken en van daaruit ontstaat de interesse in het vak, methodes uit het VO en incidenteel NHA/LOI.

Kinderen die geen examens willen gaan behalen mogen op IBBO verder gaan in de eigen ontwikkeling. Deze wordt dan gevolgd en beschreven in Spectrovita. Kinderen die volledig voorbereid zijn en vanuit een intrinsieke motivatie op het vak of vakken voor het examen, kunnen begeleid worden naar het Staatsexamen. Zij behalen per vak een erkend certificaat op het niveau dat bij hun talenten past, VMBO-T/HAVO/VWO. Na alle vakken te hebben geëxamineerd ontstaat een volledig erkend diploma. Daarna kunnen ze een vervolgopleiding kiezen, MBO/HBO/Universiteit.

3.8. Zorg

Mensen verschillen, dus ook kinderen en jongeren verschillen. Dat maakt het onderwijs rijk en elke dag tot een prachtige uitdaging.

De taak van onderwijsbegeleiders is om elke kind te stimuleren in de zone van de naaste ontwikkeling. Mensen, dus ook kinderen en jongeren, zijn van nature nieuwsgierig en willen voortdurend uitgedaagd worden. Daarbij verleggen ze hun grenzen, zonder dat daarbij hun capaciteiten uit het oog verloren worden. Deze aanpak vergt een grote alertheid van de betrokkenen, een grote kennis van de ontwikkelingsstadia van de kinderen. De bereidheid om zich constant in iedere handeling en denken te reflecteren/ spiegelen.

Door het aanbieden van passend onderwijs voor elke kind, waarbij de nadruk ligt op een sterke bewustwording, en een nauwe samenwerking met de ouders/ verzorgers van het kind, kunnen we rekening houden met verschillen in intelligentie, spirituele-, sociale- en emotionele ontwikkeling, lichamelijke condities, motorische ontwikkeling, werkhouding en het milieu en de cultuur waar onze

kinderen vandaan komen.

Er zijn bij IBBO geen "zorgkinderen". De zorg verdwijnt, doordat het kind zijn eigen ontwikkeling volgt en daardoor helemaal okay is!

Onze zorg bestaat daarin dat we de veiligheid en geborgenheid voor elke kind waarborgen door elke kind die zorg te bieden die nodig is om de eigen individualiteit te versterken, zodat zijn/ haar ware wezen niet zal worden aangetast.

3.9. Spectrovita

Vanwege het mensZIJN benadering van het kind hanteren we een 360° feedback. We werken met Spectrovita. Deze is toegankelijk voor het kind zelf alsmede voor de begeleider, de ouder. Hiermee stellen we het kind in de gelegenheid zijn/haar voortgang in het eigen digitale portfolio te volgen. Hierdoor waarborgen we een doorstromende ontwikkelingslijn.

3.10 Kerndoelen basisonderwijs

Het onderwijsaanbod dekt de kerndoelen die het Ministerie heeft vastgelegd voor het basisonderwijs. Sterker nog, we willen een toevoeging realiseren op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling. We leggen daarbij een groot accent op ontwikkeling van inzicht door de kinderen in de relatie met zichzelf en met de anderen.

We benaderen de verschillende leergebieden in hun natuurlijke samenhang. De hoofdtaak van de begeleiders is het creëren van een rijk onderwijsaanbod waarin veel uitdaging voor kinderen zit en voldoende stimulans voor de ontwikkeling op alle leergebieden. In de organisatie van het onderwijsaanbod staat flexibiliteit, omdenken en het oude systeem loslaten voorop, juist omdat de interesses en leervoorkeuren van de kinderen centraal staan.

De -vaak gehoorde- angst dat doelen niet bereikt worden, is enkel dan een probleem, wanneer de angst leidt tot een verkrampte manier van werken, van kijken naar kinderen. Door onze manier van werken, krijgen kinderen ruimte om te ontdekken, en hun eigen leerproces vorm te geven. Hierdoor ontstaat een leerproces gestoeld op willen/ intrinsieke motivatie. Willen doen, ervaren, weten, en willen leren. En dan zijn motivatie en rendement het grootst. Er wordt gestreefd de kerndoelen te behalen, echter de wijze waarop dit gebeurt, is anders. Het kind leert op eigen initiatief en op uitnodiging van begeleiders en medekinderen, vanuit de natuurlijke leergierigheid die kinderen eigen is. Middels Spectrovita, kunnen we stagnaties snel onderkennen en verhelpen.

4. Begeleidersbeleid

4.1. Doelstellingen

De doelen van ons begeleidersbeleid zijn:

- ❖ Bewustwording dat een mens al heel is, dat ieder kind begeleider er mag ZIJN
- ❖ Het bevorderen van een goede, veilige werksfeer en werkklimaat, waar iedereen zich geaccepteerd voelt en met elkaar samen werkt
- ❖ Het stimuleren van persoonlijke groei
 - ❖ Dat vrijwilligheid niet betekent vrijblijvendheid
 - ❖ Organiseren van begeleiderskringen zodat het gezamenlijke doel/visie wordt nagestreefd.

4.2. De begeleiders

In de school wordt gewerkt met bevoegde begeleiders en niet-bevoegde begeleiders. Samen vormen zij het begeleiderteam. Zij zijn de coaches van de kinderen; zij zorgen voor een veilige sfeer en een betekenisvolle leeromgeving, zij begeleiden het ontwikkelproces van de kinderen, houden toezicht op het welzijn van eenieder en ondersteunen kinderen bij hun zoektocht naar 'kennis'.

Het CVSO gaat uit van de 'Verrijking door Verschillen'. Dat geldt ook voor de begeleiders. Je kunt in je eentje geen begeleider zijn, je hebt er meerdere nodig. Zodat je zelf kunt doen wat bij jou past, je van elkaar kunt leren, je elkaar kunt aanvullen of aflossen/vervangen en kinderen de keuze hebben uit verschillende mensen. Als begeleider heb je zelf de ruimte om activiteiten te ondernemen en de rust te nemen als je daar behoefte aan hebt. Dit kun je daarmee ook de kinderen geven.

Op onze school gaan we de taakbelasting beheersen door te zorgen voor een zo evenredig mogelijke spreiding van werkzaamheden, per jaar, week of zelfs per dag, en per individu. Hiertoe dient het nauw overleg binnen de Begeleiderskring.

4.3. Aannee Begeleiders

De behoeftes van de scholen bepalen de aanname van nieuwe begeleiders. Begeleiders hoeven niet altijd bevoegde docenten te zijn. Wel zijn altijd één of meerdere bevoegde docenten/begeleiders op de school aanwezig. Van groot belang is dat de begeleiders hart en oog hebben voor de kinderen, dat ze openstaan voor de visie, dat ze willen werken aan een eigen bewustzijn, dat ze flexibel en creatief zijn, een brede belangstelling hebben, maar vooral ook dat ze kunnen relativeren, liefdevol en enthousiast zijn en goed kunnen luisteren. Het CVSO streeft naar een evenwichtige samenstelling van de groep mensen

binnen haar scholen, die een afspiegeling zijn van de samenleving.

4.4. Arbeidsomstandigheden

De scholen zullen zich actief bezighouden met een tweetal aspecten: veiligheid en Welzijn.

Veiligheid: te denken valt aan bijvoorbeeld: plaatsen van hekwerk, aanpassingen gebouw, klimaatbeheersing.

Welzijn: via coaching, bewustwording van lichaam en geest, zullen de begeleiders hun ervaringen, wensen, problemen kunnen delen. De sterke visie van de school aangaande de verbondenheid van het team draagt bij tot het welzijn van de begeleiders.

.

4.5. Ontwikkeling op onze school

Op onze school is er een liefdevolle, creatieve, stimulerende werksfeer. Veel aandacht zal er zijn voor de persoonlijke groei van de begeleiders. Regelmatig individueel en intensief overleg binnen de Begeleiderskring zorgt ervoor dat we van elkaar kunnen leren, inzichten kunnen uitwisselen, visie en mening kunnen ontwikkelen.

Naar gelang de behoefte van de begeleider(s) is er volop ruimte voor coaching. Het managementteam voert met alle begeleiders tenminste één keer per jaar en verder naar behoefte, een ontwikkelingsgesprek, om hen in hun persoonlijke ontwikkeling te ondersteunen.

Dit alles is gericht op het creëren van een kwalitatief hoogstaande adaptieve school en een optimale ontwikkelingsomgeving waar iedere kind recht op heeft.

5. Kwaliteitsbeleid

5.1. Prioriteiten en doelen

Aan de basis van onze kwaliteitszorg liggen de uitgangspunten van ons onderwijs (zie hoofdstuk 3). Ons kwaliteitsbeleid is erop gericht deze zoveel mogelijk te realiseren, in een proces van voortdurende ontwikkeling en verbetering. Uit onze uitgangspunten kunnen de volgende, meer concrete, doelstellingen worden afgeleid:

- ❖ De IBBO visie wordt door de ouders/ verzorgers onderschreven.
- ❖ Kinderen voelen zich veilig, ze mogen zijn wie ze zijn. Hun behoeften worden gezien en begrepen.
- ❖ Kinderen en begeleiders delen de zorg voor zichzelf, de ander en de kwaliteit van de omgeving met elkaar.
- ❖ Begeleiders zijn in staat de individuele ontwikkeling van kinderen te volgen en daarbij aan te sluiten in hun onderwijsaanbod, zonder oordeel of dwang.
- ❖ Kinderen zijn in staat om op school en later in de maatschappij zelfstandig te functioneren op basis van wie ze werkelijk zijn.
- ❖ Kinderen worden uitgedaagd door de aantrekkelijke schoolomgeving, het uitnodigende materiaal en de gemeenschap, waarbinnen intensief en persoonlijk contact is.
- ❖ De kwaliteit van het didactische handelen is goed, begeleiders zijn in staat om te reflecteren op hun eigen handelen.
- ❖ Kinderen voelen zich competent en hebben vertrouwen in hun vermogen om hun eigen ontwikkelingsweg vorm te geven.

5.2. Maatregelen kwaliteitsbepaling

Wij zien de zorg voor kwaliteit als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daarom worden naast de begeleiders en de kinderen ook de ouders hier nadrukkelijk bij betrokken.

Wij maken gebruik van de volgende instrumenten om de kwaliteit van ons onderwijs vast te stellen:

- ❖ Een individuele coaching zorgt ervoor dat het kind in zijn/haar ontwikkeling wordt ondersteund en gevolgd.
- ❖ Het Spectrovita houdt naast de ontwikkeling, motivatie en betrokkenheid van kinderen die van alle betrokkenen bij.
- ❖ De maandelijkse begeleiderskringen waarborgen de kwaliteit van de interne en externe communicatie

- ❖ De maandelijkse oudercontacten (zie schoolgids), die een klankbordfunctie kan hebben.
- ❖ Regelmatige evaluatiegesprekken met alle betrokkenen.
- ❖ Gesprekken met kinderen en/of ouders, door begeleiders

5.3. Maatregelen kwaliteitsverbetering

Door voortdurende interpretatie en evaluatie van onze praktijkervaringen zal kwaliteitsverbetering min of meer onafgebroken en vanzelf plaatsvinden. Meer expliciet gebruiken wij hiervoor de volgende instrumenten:

- ❖ Gesprekken met kinderen waarbij ervaringen en behoeften van het kind centraal staan
- ❖ coaching en begeleiding voor de begeleiders
- ❖ Uitwisseling en samenwerking met andere IBBO-scholen

6. Financieel Beleid

6.1. Subsidie, Ouderbijdrage en Sponsoring

Onze school is voorlopig afhankelijk van niet-structurele inkomsten uit subsidies en giften.

Wij vragen daarom van de ouder(s)/verzorger(s) een bijdrage in de kosten van het onderwijs. € 1950,00 per jaar, verdeeld over 10 maanden € 195,00 p/m (sept t/m juni). Of eenmalig € 1920,- per jaar.

Er worden daarnaast verschillende activiteiten georganiseerd waarvan de opbrengst ten gunste komt van de school. Voorbeelden zijn het organiseren van een markt of het werven van donaties/giften. Wel accepteren we giften van bedrijven die bestemd zijn voor activiteiten in ons onderwijs wanneer de bedrijfsactiviteiten niet in strijd zijn met onze doelstellingen

Het totaal aan inkomsten wordt voor het grootste deel aangewend voor vaste lasten zoals huur van het gebouw, verwarming, water, elektriciteit, verzekeringen; verder voor de aanschaf en onderhoud van materiaal zoals speel- en leermiddelen, meubilair, onderhoud gebouw, computer en onderwijssoftware. Buitenactiviteiten, leerboeken, voeding, kamp-, herfst-, verjaardag IBBO-, Kerst-, voorjaars-, cultuurweek-, laatste schoolweekactiviteiten.

De school zal ten alle tijde kostendekkend moeten opereren.

In de komende jaren wil de school zich vooral bezighouden met het inrichten en het uitbreiden van de leeromgeving conform onze visie. Wij willen een uitdagende, stimulerende en creatieve omgeving scheppen waaruit de kinderen met hun begeleiders kunnen putten voor hun ononderbroken ontwikkeling.

Tijdens de jaarlijkse informatieve ouderavond zal een beknopte verantwoording over de besteding van de ouderbijdrage afgelegd worden.

Wij beseffen dat het financieel aspect nauw verweven is met de realisatie van de plannen voor onze school, zeker in deze fase waarbij wij met de kinderen mee ontwikkelen. De jaarlijkse begroting zal gebaseerd worden op het geformuleerd beleid van onze school, omdat de financiën niet los gezien kunnen worden van het schoolbeleid en schoolinhoud.

7. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

CVSO/IBBO hanteert het stappenplan van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

8. Actief Burgerschap

CVSO/IBBO noteert elk nieuw schooljaar in Spectrovita de activiteiten die behoren tot Actief Burgerschap! Het werkt met de Universele wetten van de Mens.

BIJLAGE 1: Waardeneducatie

Waardeneducatie

Bij de uitvoering van dit lesprogramma staat het vertrouwen in het positieve van ieder kind centraal. Conflictbeheersing vormt een onderdeel, maar niet het uitgangspunt.

Het beoogt niet alleen overdracht van waarden aan kinderen, maar vooral bewustwording bij kinderen van binnenuit van het belang en de werking van de menselijke waarden.

Het leert kinderen zelfstandig te denken en te voelen en hun authentiek onderscheidingsvermogen te ontwikkelen.

Het is gebaseerd op een duidelijke, diepgaande basispsychologie + de vijf domeinen van de menselijke geest.

De gekozen basiswaarden zijn ontleend aan de belangrijkste levensbeschouwingen, filosofieën en opvoed-/ en onderwijskundige theorieën. We hebben gekozen voor de overeenkomsten, omdat deze integratie en éénwording bevorderen. Verschillen scheiden en zetten dikwijls aan tot geweld.

Het lesprogramma heeft niet alleen als doel bewustwording en overdracht van de universele waarden aan kinderen, maar het wil dit ook bewerkstelligen bij de leerkrachten (en indirect bij de ouders).

Waarden zijn vormen van kennis en gevoelens. Ze beïnvloeden niet alleen het intellectuele leven, maar ook het gevoelsleven en de wilskracht. De menselijke waarden leveren de motivaties voor het menselijk handelen, vormen een bron voor inspirerende levensidealen en bepalen de kwaliteit van de menselijke relaties, zowel met de medemens als met de natuur. Ze hebben een grote invloed op het innerlijk leven en uiterlijk gedrag van de mens. Ze bevorderen het welzijn zowel van de individuele mens als van de gemeenschap.

Veel culturele, economische, esthetische, politieke en sociale waarden zijn van tijdelijke aard. Gedurende een korte of lange periode worden ze in een bepaalde samenleving algemeen geaccepteerd en aan de kinderen geleerd. Er ontstaat een traditie met waarden die normen kunnen worden genoemd. Normen geven tijdelijke stabiliteit en veiligheid aan een gemeenschap.

Als fundament van het lesprogramma Waardeneducatie zijn gekozen de universele (kern) waarden **Waarheid, Liefde, Levenskunst, Respectvol gedrag, Geweldloosheid**. Deze waarden komen voor in de meeste culturen, geesteswetenschappen en religies. Ze scheppen duidelijkheid in de relaties tussen wetenschap en spiritualiteit, individu en gemeenschap, nationaal bewustzijn en wereldbewustzijn, mens en natuur en tussen de verschillende culturen en religies.

